

Parapluplan Archeologie Bodegraven-Reeuwijk

Toelichting

Planidentificatie: NL.IMRO.1901.BPpluArcheologie-BP80
Vastgesteld: 27 september 2023
Zaaknummer: Z/21/111565

Inhoudsopgave

Toelichting 3

1. Inleiding 4

1.1	Aanleiding en doel.....	4
1.2	Plangebied 4	
1.3	Geldende bestemmingsplannen.....	4

2. Planbeschrijving..... 5

3. Beleidskader..... 6

3.1	Rijksbeleid 6	
3.1.1	Besluit ruimtelijke ordening	6
3.1.2	Erfgoedwet 6	
3.1.3	Omgevingswet 6	
3.2	Provinciaal beleid.....	7
3.2.1	Omgevingsbeleid Zuid-Holland en Cultuurhistorische Hoofdstructuur	7
3.3	Gemeentelijk beleid	8
3.3.1.	Kadernota Erfgoed	8
3.3.2	Beleidskaart archeologie	8
3.3.3	Onderzoek bij werkzaamheden en bouwplannen	12

4 Juridische en bestuurlijke aspecten 13

4.1	Algemeen 13	
4.2	Verbeelding.....	13
4.3	Opbouw van de regels	13

5 Economische uitvoerbaarheid..... 15

6 Inspraak en vooroverleg 16

6.1	Vooroverleg.....	16
6.2	Terinzagelegging.....	16

Toelichting

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

In 2012 heeft de gemeente Bodegraven-Reeuwijk een erfgoednota opgesteld met daarbij een beleidskaart archeologie. Deze beleidskaart vormt het uitgangspunt voor het opnemen van een archeologische onderzoeksplicht in bestemmingsplannen (dubbelbestemmingen archeologie). Dit is in een groot deel van de gemeente gebeurd.

Sinds 2012 is veel archeologisch onderzoek uitgevoerd in de gemeente, waaronder grootschalig onderzoek naar aanleiding van de voordracht van de Romeinse Limes in Nederland voor Unesco Werelderfgoed. Dit heeft geleid tot nieuwe inzichten over de archeologische verwachting en mogelijke locaties van archeologische resten in Bodegraven-Reeuwijk. Om deze nieuwe inzichten te verwerken heeft de gemeente besloten om de archeologische waarden- en beleidskaart te actualiseren.

De herziene beleidskaart moet dus ook verwerkt worden in bestemmingsplannen. De gemeente wil een eenduidige regelgeving realiseren en archeologische waarden binnen de gemeente beschermen. Het duurt te lang voordat alle bestemmingsplannen zijn herzien. De gemeente stelt daarom voorliggend bestemmingsplan "Parapluplan Archeologie Bodegraven-Reeuwijk" op. Dit plan stelt voor het hele grondgebied van de gemeente regels over archeologie, die passen bij de nieuwe beleidskaart.

Een uitzondering hierop vormt de kern van Nieuwerbrug. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft voor de kern van Nieuwerbrug een beheersverordening vastgesteld met daarin een eigen regeling voor zones met een archeologische waarde. Voor deze beheersverordening wordt een partiële herziening opgesteld, met daarin een regeling overeenkomend met de nieuwe beleidskaart en het paraplubestemmingsplan voor de rest van de gemeente.

1.2 Plangebied

Het plangebied van het Parapluplan Archeologie heeft betrekking op het hele grondgebied van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk, met uitzondering van de kern Nieuwerbrug. Hier is de beheersverordening 'Kern Nieuwerbrug' van toepassing.

1.3 Geldende bestemmingsplannen

Voorliggend bestemmingsplan "Parapluplan Archeologie Bodegraven-Reeuwijk" heeft de vorm van een paraplubestemmingsplan en heeft betrekking op alle door de gemeenteraad eerder vastgestelde en in werking getreden bestemmingsplannen, wijzigingsplannen en uitwerkingsplannen van het grondgebied van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. De regelingen over archeologie in deze bestemmingsplannen komen te vervallen en worden vervangen door artikel 2 tot en met 7 van de regels van het voorliggend paraplubestemmingsplan. Alle overige regels uit de onderliggende bestemmingsplannen blijven ongewijzigd. Voor de bestemmingsplannen waarin geen regeling voor archeologie is opgenomen, gelden de regels in artikel 2 tot en met 7 van voorliggend bestemmingsplan als aanvulling.

2. Planbeschrijving

Voorliggend bestemmingsplan "Parapluplan Archeologie Bodegraven-Reeuwijk" geeft een overzicht van de archeologische waarden van diverse zones binnen de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. Deze zones zijn gebaseerd op de archeologische waarden- en beleidskaart zoals deze is opgesteld door RAAP (RAAP-rapport 5007, 2 juli 2021).

Per categorie is aangegeven welke bekende en verwachte waarden zijn onderscheiden en wat de vastgestelde vrijstellingsgrens is. Een vrijstellingsgrens bestaat uit een oppervlaktemaat en een dieptemaat. Wordt zowel het oppervlakte als de dieptemaat overschreden, dan moet de aanvrager volgens het huidige beleid een (archeologisch) rapport overleggen waarin aangegeven is of er archeologische waarden aanwezig zijn. En zijn er archeologische waarden aanwezig, dan moet ook aangegeven worden hoe er met deze waarden rekening wordt gehouden tijdens de voorgenomen ontwikkelingen. Om onnodig onderzoek te voorkomen is in dit bestemmingsplan rekening gehouden met de mogelijkheid om aan te geven dat een locatie verstoord is. Dit kan door schriftelijke informatie voor te leggen aan de gemeente en diens adviseur. Hierbij kan gedacht worden aan verstoring als het gevolg van diepe kelders, bodemsaneringen etc.

Het kan zijn dat een ontwikkellocatie in het verleden al voldoende archeologisch is onderzocht. In deze gevallen hoeft er niet opnieuw een archeologisch onderzoek plaats te vinden. Het is daarom voor de aanvrager van een omgevingsvergunning raadzaam om vroeg in de planvorming navraag te doen bij de Omgevingsdienst Midden-Holland (via archeologie@odmh.nl) in welke mate een locatie al archeologisch onderzocht is.

Bij de actualisatie van de beleidskaart is per categorie gekeken of er nieuwe informatie is over de bekende en verwachte waarden en hoe deze onderling samenhangen. Vervolgens is nagegaan of de huidige vrijstellingsgrens nog actueel is of niet. Bij het ontbreken van nieuwe informatie blijven de bestaande verwachting en de vrijstellingsgrens gehandhaafd. Bij nieuwe inzichten zijn aangepaste vrijstellingsgrenzen opgenomen.

3. Beleidskader

3.1 Rijksbeleid

3.1.1 Besluit ruimtelijke ordening

In het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is in artikel 3.1.6 de verplichting vastgelegd om bij het opstellen van een bestemmingsplan rekening te houden met cultuurhistorische waarden en de in de grond aanwezige of te verwachten archeologische monumenten. Dit betekent onder meer dat in de toelichting van het bestemmingsplan een beschrijving dient te worden opgenomen van de wijze waarop met deze waarden wordt omgegaan. Op de verbeelding kan de gemeente ervoor kiezen om de cultuurhistorische waarde aan te duiden met de dubbelbestemming. In de regels van het bestemmingsplan wordt dan omschreven welke regels en bevoegdheden er aan die bestemming zijn gekoppeld. Er wordt dus van de gemeenten expliciet gevraagd verantwoording af te leggen over de manier waarop met de archeologische waarden wordt omgegaan.

Voorliggend bestemmingsplan geeft een overzicht van de aanwezige archeologische waarde van bouwkundige objecten binnen de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. Op de verbeelding is de archeologische waarde aangeduid middels dubbelbestemmingen, waaraan specifieke bouwregels en omgevingsvergunningsplichten zijn gekoppeld. In paragraaf 3.3 en verder is beschreven hoe met de archeologische waarden is omgegaan.

3.1.2 Erfgoedwet

De Erfgoedwet (2016) bundelt bestaande wet- en regelgeving voor behoud en beheer van het cultureel erfgoed in Nederland. Bovendien zijn er nieuwe bepalingen aan toegevoegd. Samen met de nieuwe Omgevingswet maakt de Erfgoedwet een integrale bescherming van het cultureel erfgoed mogelijk. De Monumentenwet (1988, geactualiseerd in 2007) is hiermee (grotendeels) vervallen.

De invoering van de Erfgoedwet heeft voor de actualisatie van de beleidskaart en voor het paraplubestemmingsplan geen directe gevolgen. De gemeente heeft de archeologische waarden al grotendeels in bestemmingsplannen opgenomen. Deze bescherming wordt verbeterd door de herziening van de beleidskaart en de doorwerking daarvan in het paraplu bestemmingsplan.

Binnen het grondgebied van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk zijn geen archeologische rijksmonumenten aanwezig.

3.1.3 Omgevingswet

De Omgevingswet gaat naar verwachting in op 1 juli 2023. Deze wet bundelt 26 wetten op het gebied van de fysieke leefomgeving. Onder andere de Wet en het Besluit ruimtelijke ordening en delen van de Erfgoedwet. De bescherming van archeologisch erfgoed in de bodem valt onder de reikwijdte van de Omgevingswet.

Eén van de uitgangspunten van de wet is dat decentrale overheden al hun regels over de leefomgeving bijeenbrengen in één gebiedsdekkende regeling. Voor de gemeenten is dit het omgevingsplan. Dit plan biedt daarmee één integrale, inhoudelijk op elkaar afgestemde set van regels die van toepassing zijn op een locatie. Het omgevingsplan moet digitaal raadpleegbaar zijn.

Dit paraplu bestemmingsplan gaat van rechtswege (invoeringswet Omgevingswet) over in het tijdelijk deel van het omgevingsplan. Uiterlijk 2030 moet de gemeente dit hebben opgenomen in het nieuwe, definitieve deel van het omgevingsplan.

3.2 Provinciaal beleid

3.2.1 Omgevingsbeleid Zuid-Holland en Cultuurhistorische Hoofdstructuur

De provincie Zuid-Holland heeft Omgevingsbeleid opgesteld (geldig per 25 oktober 2022). Het omgevingsbeleid van de provincie bestaat uit meerdere onderdelen: de Omgevingsvisie, het Programma ruimte, het Programma mobiliteit en de Omgevingsverordening. Voor de actualisatie van de archeologische beleidskaart van de gemeente is uitsluitend de Omgevingsverordening van belang.

Het cultureel erfgoed van Zuid-Holland is een belangrijke drager van ruimtelijke kwaliteit. Zeker in combinatie met groen en water verhoogt het erfgoed de variëteit en daarmee de aantrekkelijkheid van stad en landschap. Deze toegevoegde waarde van erfgoed bevordert de provincie op diverse manieren:

- behoud en versterking van cultuurhistorisch waardevolle structuren en ensembles die van bijzonder provinciaal belang zijn, via bescherming én passende ruimtelijke ontwikkeling;
- cultureel erfgoed vormt een integraal onderdeel van het provinciaal ruimtelijk kwaliteitsbeleid via de kwaliteitskaart en de gebiedsprofielen ruimtelijke kwaliteit.

De cultuurhistorische, aardkundige en archeologische waarden zijn gebundeld in de cultuurhistorische hoofdstructuur (CHS), die de basis vormt voor het provinciaal erfgoedbeleid. De CHS bevat een overzicht op hoofdlijnen van het Zuid-Hollandse erfgoed. Belangrijk zijn met name:

- Werelderfgoed (bestaand en potentieel): het molengebied van Kinderdijk, de Romeinse Limes en de Nieuwe Hollandse Waterlinie;
- Cultuurhistorische kroonjuwelen: unieke, zeer karakteristieke en gave erfgoedensembles in Zuid-Holland;
- Erfgoedlijnen: kenmerkende ensembles van erfgoed, landschap en water die beschikken over een groot recreatief-toeristisch potentieel;
- Molen- en landgoedbiotopen;
- Archeologie.

De CHS dient als informatiebron voor beleid op het gebied van erfgoed en ruimtelijke ontwikkeling, van zowel de provincie als de gemeenten. Daarmee wil de provincie stimuleren dat cultuurhistorie behouden of ingepast wordt bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Het cultureel erfgoed van Zuid-Holland is immers een belangrijke drager van ruimtelijke kwaliteit.

In artikel 6.27 van de Omgevingsverordening geeft de provincie aan met welke waarden gemeenten rekening moeten houden. Deze waarden zijn verbeeld in een kaart (kaart 8 van bijlage II) en zijn onder te verdelen in twee typen waarden: reeds bekende archeologische vindplaatsen en archeologische waarden rondom de Romeinse Limes.

De provincie Zuid-Holland heeft op de CHS aangegeven welke archeologische vindplaatsen/terreinen van (zeer) hoge waarde zijn. Deze terreinen zijn grotendeels afkomstig van de voormalige archeologische monumentenkaart. Deze monumentenkaart was in het verleden opgesteld door de toenmalige Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (nu RCE: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed) en werd mede beheerd door de provincies. De terreinen van provinciaal belang moeten overgenomen worden in nieuwe bestemmingsplannen. Daarom worden deze terreinen op de archeologische beleidskaart overgenomen met de vrijstellingsgrenzen van 0 m² en 30 cm beneden maaiveld. Dit houdt in dat in principe voor alle graafwerkzaamheden dieper dan 30 cm een archeologisch onderzoek moet plaatsvinden (artikel 6.27 in de Omgevingsverordening).

Het gaat in Bodegraven-Reeuwijk in totaal om zes terreinen, namelijk:

- de resten van een Romeins castellum in het centrum van Bodegraven;
- de Kromme Kamp in Waarder;
- boerderij Veldzicht aan de Meije 5 in Bodegraven;
- heerlijkheid Wiltenburg in Reeuwijk;
- de Commanderie van de Johanniterorde aan de Korte Waarder 53 in Nieuwerbrug aan den Rijn;
- Fort Wierickerschans tussen Bodegraven en Nieuwerbrug aan den Rijn.

Daarnaast valt de gemeente binnen de invloedssfeer van de Romeinse Limes. De Romeinse Limes, de noordgrens van het voormalige Romeinse Rijk, houdt zich verborgen in het landschap. In Nederland vormt de Rijn de noordgrens. In Zuid-Holland wordt de Romeinse Limes gevormd door een zone langs de Oude Rijn, van de grens van Zuid-Holland met Utrecht tot aan de kust bij Katwijk en door een zone langs het Rijn-Schiekanaal, vanaf Leiden naar Voorburg. Deze hele zone is rijk aan archeologische vindplaatsen en is beschreven in de CHS. De archeologische waarden hier betreffen: forten, burgerlijke nederzettingen, grafvelden, militaire infrastructuur, bestaande uit wegen, waterwerken en wachttorens en scheepswrakken. De Romeinse Limes is opgenomen op de Werelderfgoedlijst van Unesco.

3.3 Gemeentelijk beleid

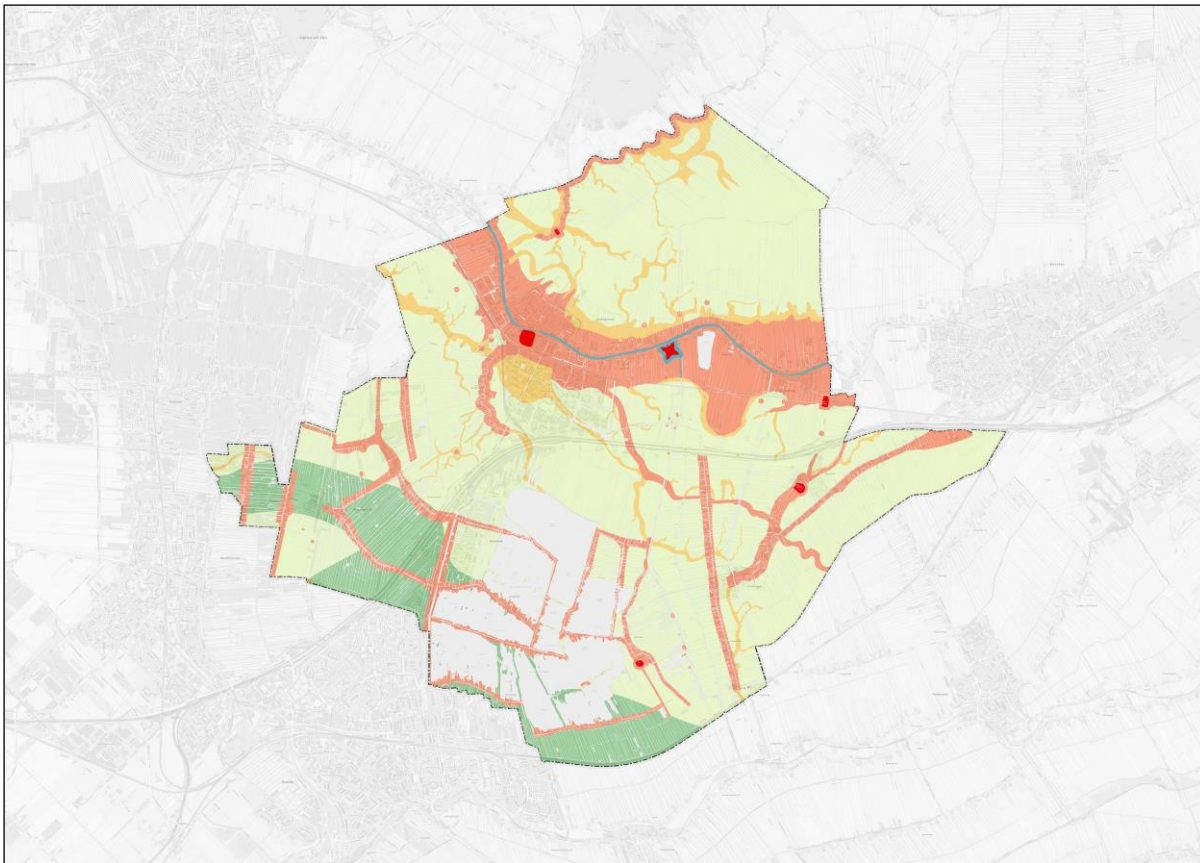
3.3.1. Kadernota Erfgoed

De kadernota Erfgoed is op 4 juli 2012 door de gemeenteraad vastgesteld. De nota is bedoeld om op hoofdlijnen het erfgoed van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk status te geven en richting te geven aan het beleid daaromtrent. Met erfgoed wordt bedoeld monumenten, archeologie en cultuurhistorie en (ontstaan van het) (veenweide)landschap. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk streeft ernaar dat elementen en structuren die nauw verbonden zijn met de ontstaansgeschiedenis van het landschap en het nederzettingenpatroon, ook in de toekomst herkenbaar en ervaarbaar blijven. Behoud van de openheid en het kenmerkende slagenlandschap en behoud van waardevolle cultuurhistorische elementen staan hierbij voorop. De gemeente zet erop in om de cultuurhistorische waarde niet alleen te behouden en te versterken, maar ook om deze waarden meer gebiedsgericht te beschouwen en in positieve zin te benutten. Dit wordt "waardecreatie" genoemd. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk ziet kansen om het economisch profijt van het cultureel erfgoed te vergroten. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk stimuleert het vergroten van de historische belevingswaarde van haar gebied, door bijvoorbeeld bijzondere projecten als inspiratiebron te laten dienen in het ruimtelijk ontwerp. Hiertoe worden monumenten, cultuurhistorie, landschap en archeologie al in een vroeg stadium bij de planvorming betrokken. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk zal goede initiatieven, die passen in het erfgoedbeleid, waar mogelijk ondersteunen en afhankelijk van de omstandigheden faciliteren, stimuleren of aanjagen.

3.3.2 Beleidskaart archeologie

In de Kadernota Erfgoed is de archeologische beleidskaart uit 2012 opgenomen. De nota is een relatief algemeen document en niet zo snel aan een actualisatie toe. De waarden- en verwachtingenkaart en de beleidskaart van gemeente Bodegraven-Reeuwijk zijn in tegenstelling tot de nota wel aan veranderingen onderhevig. Door nieuwe inzichten, ontwikkelingen en uitgevoerde onderzoeken is de archeologische verwachtingenkaart en daarmee de beleidskaart verouderd. In opdracht van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk zijn de verwachtingen- en de beleidskaart daarom geactualiseerd.

Figuur 1. De nieuwe beleidskaart

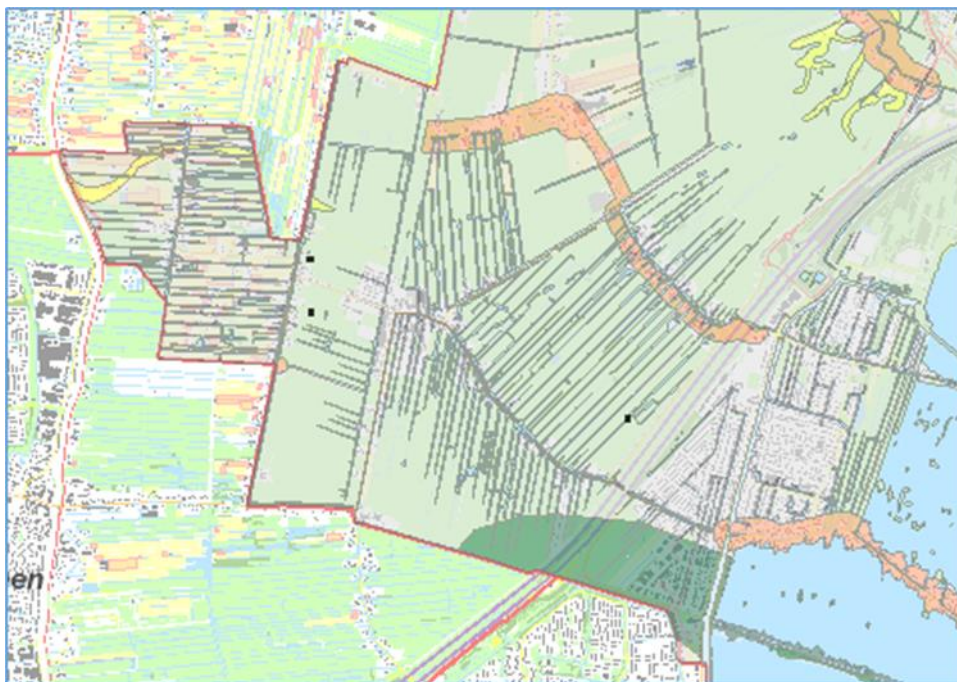
Op de beleidskaart wordt aangegeven in welke mate met archeologie in de ruimtelijke ordening rekening gehouden moet worden. Het archeologiebeleid van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk onderscheidt zes categorieën van archeologische waarden (Waarde Archeologie 1 t/m 6). Per categorie is aangegeven welke bekende en verwachte waarden zijn onderscheiden en wat de vastgestelde vrijstellingsgrens is. Een vrijstellingsgrens bestaat uit een oppervlaktemaat en een dieptemaat. Wordt zowel de oppervlakte als de diepte overschreden, dan moet de aanvrager een (archeologisch) rapport overleggen waarin aangegeven is of er archeologische waarden aanwezig zijn en hoe hier rekening mee wordt gehouden tijdens de voorgenomen ontwikkelingen. Een belangrijke aanvulling in dit bestemmingsplan is de mogelijkheid om van een onderzoeksverplichting af te zien wanneer de gemeente beschikt over (schriftelijke) aanvullende informatie waaruit blijkt dat een onderzoek niet meer nodig is. Deze informatie kan ook ter beoordeling aangeleverd worden door derden.

Het nieuwe beleid betreft een vereenvoudiging en een gedeeltelijke versoepeling ten opzichte van het oude beleid. De negen oude verwachtingszones worden teruggebracht tot zes. De versoepeling heeft tot gevolg dat er minder snel onderzoek nodig zal zijn in bepaalde gebieden. Om onnodig onderzoek te voorkomen is in dit bestemmingsplan rekening gehouden met de mogelijkheid om aan te geven dat een locatie verstoord is. Dit kan door schriftelijke informatie voor te leggen aan de gemeente en diens adviseur. Hierbij kan gedacht worden aan verstoring als het gevolg van diepe kelders, bodemsaneringen etc. Elders is sprake van een strenger beleid. Als gevolg van nieuwe (archeologische en geologische) inzichten blijken mogelijk archeologische resten aanwezig te zijn op plaatsen waar dit eerder niet werd verwacht.

Het kan zijn dat een ontwikkellocatie in het verleden al voldoende archeologisch is onderzocht. In deze gevallen hoeft er niet opnieuw een archeologisch onderzoek plaats te vinden.

Nieuwe onderzoeksresultaten van de Universiteit van Utrecht hebben bijvoorbeeld geleid tot het bijstellen van de stroomgordelafzettingen. De gebieden waar dit voor geldt, liggen voornamelijk in het buitengebied.

De vrijstellingsgrens voor deze gebieden is 1.000 m² en 500 cm onder maaiveld. Hierdoor zal de onderzoekslast niet of nauwelijks toenemen.

Figuur 2. Oude situatie. De groene zone betreft de ondergrondse stroomgordel die op de kaart uit 2012 is opgenomen.

Figuur 3. Nieuwe situatie. De groene zones zijn de stroomgordels, waarvan de locaties zijn aangepast op basis van voortschrijdend inzicht.

Ook de Romeinse Limesweg is de afgelopen jaren nader onderzocht. Van het tracé tussen Bodegraven en Nieuwerbrug aan den Rijn is vast komen te staan dat deze een stuk noordelijker heeft gelegen dan eerder gedacht (zie figuur 4). De kaarten zijn hierop aangepast.

Figuur 4. De blauwe lijn geeft de Romeinse Limesweg weer zoals deze op de oude beleidskaart was aangegeven. De rode lijn is het tracé, zoals het is vastgesteld na uitgebreid archeologisch onderzoek.

In de onderstaande tabel zijn de nieuwe regels opgenomen:

Waarde Archeologie	Eenheden	Verwachting	Vrijstellingsgrenzen
Waarde Archeologie 1	Terreinen van zeer hoge archeologische waarde		0 m ² en 30 cm
Waarde Archeologie 2	Limes	Zeer hoog	100 m ² en 30 cm
	Historische kern/bewoning	Zeer hoog	100 m ² en 30 cm
	Bewoningslint	Hoog	100 m ² en 30 cm
	Erfgoed van de Tweede Wereldoorlog	Hoog	100 m ² en 30 cm
	Oude Rijn-stroomgordel	Middelhoog, hoog	100 m ² en 30 cm
Waarde Archeologie 3	Crevasses	Middelhoog, hoog	500 m ² en 30 cm
Waarde Archeologie 4	Stroomgordel	Middelhoge verwachting diepere stroomgordels	1.000 m ² en 500 cm
Waarde Archeologie 5	Uitgestrekte veenvlakte/komgebied	Lage verwachting	25.000 m ² en 30 cm
Waarde Archeologie 6	Waterbodem Oude Rijn	Hoog	Bij graafwerkzaamheden dieper dan de sliblaag: archeologisch onderzoek

Bij de geadviseerde vrijstellingsgrenzen blijft het proportioneel beleid gehandhaafd. Er is een evenwicht tussen een verantwoorde omgang van het bodemarchief enerzijds en een zoveel mogelijke onbelemmerde doorgang van economische ontwikkelingen anderzijds.

Een uitgebreide beschrijving en onderbouwing van de verschillende archeologische verwachtingen/waarden op de verschillende locaties en de daarbij horende vrijstellingsgrenzen staan beschreven in de rapporten die zijn opgesteld door archeologische adviesbureau RAAP.

Over het algemeen gelden de archeologische verwachtingszones voor grote gebieden. De categorie Waarde Archeologie 1 is hierop een uitzondering. Tot deze categorie behoren specifieke terreinen binnen de gemeente van provinciaal belang en met een zeer hoge archeologische waarde. Hiervoor geldt dat werkzaamheden mogen plaatsvinden tot maximaal 30 cm beneden het maaiveld. Daarmee zijn de regels in overeenstemming gebracht met de regels uit de Verordening Ruimte van Provincie Zuid-Holland.

Het gaat om de locaties:

- Molendijk, Nieuwerbrug: het betreft een kloostercomplex uit de periode Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd.
- Kromme Kamp, Waarder: het betreft een havezate/ridderhofstad uit de Late Middeleeuwen.
- Wiltenburg, Oukoop: het betreft een heerlijkheid uit de Late Middeleeuwen.
- Centrum Bodegraven: het betreft het castellum en bijbehorende nederzetting uit de Romeinse Tijd. Ook kunnen er resten voorkomen uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd.
- Noordzijdepolder, Veldzicht: het betreft een havezate/ridderhofstad uit de Late Middeleeuwen.
- Wierickerschans tussen Bodegraven en Nieuwerbrug aan den Rijn: het betreft een schans uit de Nieuwe Tijd.

Met dit parapluplan wordt het gewijzigde archeologisch beleid verankerd.

3.3.3 Onderzoek bij werkzaamheden en bouwplannen

Om inzicht in de mogelijke waarde van de bodem op het gebied van archeologie te verkrijgen is onderzoek nodig. Dit onderzoek zal vaak een archeologisch bureauonderzoek zijn in combinatie met een eenvoudig booronderzoek, eventueel gevolgd door een boor- of gravend onderzoek. Deze moeten uitgevoerd worden door deskundige onderzoekers/bedrijven die in het bezit zijn van een vergunning van het bij cultuurhistorie betrokken ministerie (op dit moment het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap). Bureau, boor- en proefsleuvenonderzoek behoren tot de inventariserende onderzoeksfase. Op basis hiervan neemt het bevoegd gezag een selectiebesluit waarin het vastlegt welke archeologische vindplaatsen zij behoudenswaardig acht en welke zij daaruit (eventueel) selecteert voor behoud. Daarbij is het uitgangspunt bij voorkeur in situ (behoud in de bodem) behoud. Mocht dat niet mogelijk blijken dan kan ex situ (opgraving) behoud worden gerealiseerd door preventieve opgraving, of indien mogelijk en verantwoord, een archeologische begeleiding van de bouwwerkzaamheden. Indien redelijkerwijs aangetoond kan worden dat binnen (bepaalde delen van) het te onderzoeken gebied geen archeologische waarden meer aanwezig kunnen zijn, kan (met betrekking tot deze delen) worden afgezien van archeologisch onderzoek.

4 Juridische en bestuurlijke aspecten

4.1 Algemeen

Voor het bestemmingsplan is gebruik gemaakt van de in de Wet ruimtelijke ordening opgenomen standaardvorm van de Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen (SVBP2012). Dit bestemmingsplan bestaat uit een verbeelding, regels en een toelichting. De verbeelding en de regels vormen samen het juridisch bindende gedeelte van het bestemmingsplan. Beide planonderdelen dienen in onderlinge samenhang te worden gezien en toegepast. Op de verbeelding zijn de bestemmingen aangewezen. Aan deze bestemmingen zijn bouwregels en regels betreffende het gebruik gekoppeld. De toelichting heeft geen rechtskracht, maar vormt niettemin een belangrijk onderdeel van het plan. De toelichting van dit bestemmingsplan geeft een weergave van de beweegredenen en de beleidsuitgangspunten die aan het bestemmingsplan ten grondslag liggen. Ook is de toelichting van wezenlijk belang voor een juiste interpretatie en toepassing van het bestemmingsplan. Tot slot maken de bijlages onlosmakelijk onderdeel uit van voorliggend bestemmingsplan.

4.2 Verbeelding

Op de verbeelding zijn binnen het grondgebied van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk zes dubbelbestemmingen opgenomen: Waarde-Archeologie 1-6 met een hoge tot lage archeologische verwachting. Voor de zone waar geen archeologische resten meer verwacht worden, is geen dubbelbestemming opgenomen (Put van Broekhoven).

4.3 Opbouw van de regels

Hoofdstuk 1: 'Inleidende regels' bevat de begripsbepalingen (artikel 1). Deze begripsbepalingen dienen als referentiekader voor de overige regels.

Hoofdstuk 2: 'Bestemmingsregels' bevat de afzonderlijke bestemmingen Waarde archeologie met daaraan gekoppeld een getal. Dat is van belang omdat de wijze waarop de archeologie wordt beschermd afhangt van de waarde die aan het betreffende gebied is toegekend of wordt verwacht. De bouwregels zien op de voorzieningen die nodig zijn voor het archeologisch onderzoek zelf en op de bouwmogelijkheden die de primaire bestemmingen bieden.

Hoofdstuk 3: 'Algemene regels' bevat regels die gelden bij alle bestemmingen. Het gaat om omgevingsvergunningen die nodig zijn voor het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden (niet bouwen). Verder gelden er ook voorwaarden voor de Programma's van Eisen voor archeologisch onderzoek. Tot slot is een bevoegdheid opgenomen om af te wijken van de onderzoeksplicht als de informatie al (op een andere wijze) beschikbaar is.

Hoofdstuk 4: 'Overgangs- en slotregels' omvat de overgangsbepalingen van het bestemmingsplan. Deze zijn opgenomen in het Besluit ruimtelijke ordening 2008 met de verplichting deze over te nemen in het bestemmingsplan.

Voor de planregels is de gestandaardiseerde opbouw uit de Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen 2008 gebruikt. In de planregels is een standaard hoofdstukindeling aangehouden die begint met 'Inleidende regels' (begrippen en wijze van meten), vervolgens met de 'Bestemmingsregels', de 'Algemene regels' en de 'Overgangs- en slotregels'.

Wijze van toetsen

De regels en verbeelding zijn bedoeld als instrument om te bepalen of gebruik in ruime zin van de gronden en opstallen in overeenstemming is met het ruimtelijk beleid dat voor een gebied geldt. Wanneer bijvoorbeeld een aanvraag voor functiewijziging of het uitbreiden van de bestaande bebouwing wordt ingediend, moet deze getoetst worden aan het bestemmingsplan.

Indien een aanvraag binnenkomt dient:

1. In eerste instantie op de verbeelding te worden gekeken waar de betreffende locatie ligt. Hierbij zijn dus van belang de toegekende bestemmingen en de eventuele nadere aanduidingen die op deze gronden van toepassing zijn;
2. Vervolgens in de regels onder de doeleindenomschrijving van de geldende bestemming te worden nagegaan of de situatie in overeenstemming is met deze doeleindenomschrijving;
3. Indien dit het geval is vervolgens met betrekking tot:
  - a. bebouwing te kijken naar de bebouwingsregels;
  - b. werken en werkzaamheden te kijken naar de aanlegregels;
  - c. gebruik te kijken naar de gebruiksbepalingen.
4. Indien strijdigheid aanwezig is, vervolgens in de respectievelijke afwijkingsbevoegdheden dan wel in de wijzigingsbevoegdheden te worden nagegaan of in een uitzondering is voorzien. Bij het toepassen van deze bevoegdheden dient aan de daar opgenomen specifieke voorwaarden te worden voldaan.

5 Economische uitvoerbaarheid

Archeologische regelgeving gaat er van uit dat initiatiefnemers van werkzaamheden in de bodem, de kosten die verband houden met archeologie voor hun rekening nemen. Dit paraplubestemmingsplan is opgesteld om vooraf duidelijker inzicht te hebben in de archeologische aspecten van een gebied of een perceel waar ontwikkelingen worden nagestreefd. Het plan beoogt daarmee niet alleen verrassingen te voorkomen maar ook te bereiken dat niet meer wordt onderzocht dan nodig is. Het bestemmingsplan vervult daarmee een functie voor zowel ontwikkelende partijen als het bevoegd gezag dat er op moet toezien dat het onderwerp archeologie wordt behandeld zoals dat wordt verlangd in wet- en regelgeving.

Bij het opstellen van een bestemmingsplan dient op grond van artikel 3.1.6, eerste lid, sub f van het Besluit ruimtelijke ordening onderzoek plaats te vinden naar de economische uitvoerbaarheid van het plan. Dit paraplubestemmingsplan voorziet in het planologisch-juridisch borgen van het geactualiseerde archeologiebeleid binnen diverse bestemmingsplannen. Aan deze herziening zijn, behoudens de (ambtelijke) kosten van het opstellen van het plan, geen kosten verbonden. De wijzigingen in de planregels die met deze herziening worden doorgevoerd, leiden niet tot een bouwplan als bedoeld in artikel 6.2.1 van het Besluit ruimtelijke ordening. Het is daarom niet nodig om een exploitatieplan conform artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening op te stellen. Gesteld wordt dat de parapluperziening economisch uitvoerbaar is.

6 Inspraak en vooroverleg

6.1 Vooroverleg

Conform artikel 3.1.1 van het Besluit Ruimtelijke Ordening dienen burgemeester en wethouders bij de voorbereiding van een bestemmingsplan overleg te plegen met de besturen van betrokken gemeenten en waterschappen en met de rijks- en provinciale diensten die betrokken zijn bij de zorg voor de ruimtelijke ordening of belast zijn met de behartiging van belangen welke in het plan in het geding zijn. Voorliggend bestemmingsplan voorziet uitsluitend in een juridische regeling voor cultuurhistorie, daarom is in het kader van het vooroverleg het ontwerpbestemmingsplan voorgelegd aan

- Provincie Zuid-Holland
- Hoogheemraadschap van Rijnland
- Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
- Archeologische Werkgemeenschap Nederland (AWN)
- Erfgoedcommissie
- Historische vereniging

Buurgemeenten hebben geen belangen welke met voorliggend plan in het geding zijn.

6.2 Terinzagelegging

Het ontwerpbestemmingsplan heeft van 25 mei 2023 tot en met 5 juli 2023 gedurende 6 weken ter visie gelegen. In deze periode heeft eenieder de mogelijkheid gehad om te reageren op de inhoud van het ontwerpbestemmingsplan. De ontvangen zienswijzen zijn samengevat en beantwoord in de Nota zienswijzen (bijlage 3). Per reactie is aangegeven of en in welke mate de reactie heeft geleid tot aanpassing van het ontwerpbestemmingsplan. Daarnaast zijn de ambtshalve wijzigingen terug te lezen in de nota.

Het bestemmingsplan zal binnen 12 weken na terinzagelegging door de gemeenteraad moeten worden vastgesteld. Het vaststellingsbesluit en het bestemmingsplan worden vervolgens voor zes weken ter inzage gelegd. Gedurende de terinzagelegging kan beroep tegen het plan worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

